

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

101. Probatur primò ex Tridentino sess. 6. can. 7. ubi sic habetur: *Si quis dixerit omnia opera, quae ante justificationem sunt, verè esse peccata, anathema sit.* Et can. 8. damnatur ille qui dixerit merum gehennae esse malum: Sed hic metus reperitur in peccatoribus, ante adeptam gratiam justificationis: Ergo ex Tridentino quaecumque sunt à peccatoribus ante adeptam justificationem, non sunt peccata.

102. Confirmatur: Scriptura Lucae 11. hortatur peccatores ad eleemosynam: *Date eleemosynam, & omnia munda sunt vobis:* Sed non hortaretur ad illam, si non posset à peccatore fieri, gratia sanctificante privato, sine admixtione peccati: Ergo &c. Item Daniel. 4. Nabuchodonozori dicitur: *Peccata tua eleemosynis redime:* At constat operibus malis peccata redimi non posse: Ergo eleemosyna, à peccatore facta ex intentione subveniendi alienae miseriae, non est opus malum, sed honestum, & moraliter bonum.

103. Probatur secundo ex SS. Patribus: Augustinus enim de spiritu & littera cap. 28. hæc scribit: *Sicut non impediunt à vita eterna iustum quadam peccata venialia, sine quibus vita hac non ducitur; sic ad salutem eternam nihil prosunt aliqua bona opera, sine quibus difficillimè vita cuiuslibet pessimi hominis invenitur.* Et Chrysostomus homil. 67. ad populum: *Non potest (inquit) malus omnino malus esse, sed evenit ut aliquid habeat boni, neque bonus esse omnino bonus, sed nonnulla solet habere peccata.* Quibus verbis declarant, quod sicut fragilitas humana, vi prorsus ineluctabili implicat sæpè peccatis nonnullis venialibus quantumlibet iustum; ita lumen vultus Domini naturaliter inditum homini, atque inextinguibilis boni & æqui ratio, assidue sollicitans animum, extorquet frequenter à quovis pessimo levia nonnulla & facilia opera naturalia, nullius permixtione mali aut intentionis nequam vitata.

104. Probatur tertio ratione: Virtutum opera, ut iustitiae, religionis, misericordiae, temperantiae &c. jure naturali & divino præcipiuntur hominibus etiam iniustis, & mortalis peccati labe inquinatis: At illis non præciperentur, nisi ea possent exequi sine admixtione peccati, & ita ut essent omni ex parte honesta: Ergo, &c.

Dico secundo, falsum pariter esse ac erroneum, asserere nullum opus bonum fieri posse sine charitate, hoc est, nisi in Deum propter se dilectum referatur, & sine tali relatione, & charitatis imperio, actus cæterarum virtutum esse malos, & veri peccati contaminatione pollutos.

105. Probatur primò ex Tridentino sess. 14. cap. 4. & can. 5. definiente attritionem (quam ibidem dicit esse dolorem de peccatis, non conceptum ex motivo charitatis, sed ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae & poenarum metu) esse verum Dei donum, & Spiritus Sancti impulsus, (qui certè non impellit ad malum, & ad verum peccatum) ac denique esse motum bonum, ut addit in fine capituli citati, & peccatorem ad Dei gratiam in Sacramento poenitentiae obtinendam disponere. Ergo ex Tridentino potest dari aliquis actus honestus, & moraliter bonus, sine influxu & imperio charitatis.

106. Probatur secundo ex SS. Patribus: Augustinus enim lib. de patientia cap. 26. sic ait: *Si quis non habens charitatem, & in aliquo schismate constitutus, ne Christum neget, patitur tribulationes, angustias, famem &c. nullo modo culpanda ista sunt, imò verò & hac laudanda patientia.* Et Ful-

A gentius ejus discipulus lib. de Incarn. cap. 26. hæc scribit: *Aliqua quidem bona, quae ad societatis humanae pertinent aequitatem, inesse possunt (peccatoribus) sed quia charitate Dei non fiunt, prodesse non possunt, ad salutem videlicet & ad vitam æternam.*

107. Probatur tertio ratione: In hoc distinguitur bonitas moralis quæ in nostris actibus reperitur, à bonitate supernaturali & meritoria vitæ æternæ, quod prima constituitur absque habitudine ad finem supernaturalem, per solam conformitatem quam actus habet cum recta ratione & prudentia; secunda verò procedit ex influxu gratiæ & charitatis, referentis actus nostros in finem supernaturalem: unde quamvis sine charitate homo non possit elicere actus supernaturales, & meritorios vitæ æternæ, potest tamen sine illa plures actus honestos & moraliter bonos exercere, v. g. colere parentes, obedire superioribus, subvenire egenis: isti enim actus ex fine proximo, seu objecto, habent honestatem & bonitatem moralem; unde ut sint moraliter boni, non est necesse quod illam à fine extrinseco & imperio charitatis participant.

108. Confirmatur: Si ordinatio ista ad cuiusvis operis honestatem, & bonitatem moralem necessaria sit, sequitur quod quotiescumque homo operatur liberè, seu cum deliberatione rationis, attingatur præcepto diligendi Deum super omnia: Sed hoc absurdum est, cum enim hoc præceptum sit positivum, non obligat pro semper, sed pro tempore determinato: Ergo & illud. Probatur sequela: Nam cum juxta communioem sententiam non detur actus indifferens in individuo, quotiescumque homo liberè, seu cum deliberatione, operatur, tenetur honestè & benè moraliter operari: Ergo si ordinatio & imperium charitatis ad cuiusvis operis honestatem & bonitatem moralem requiratur, manifestum est præceptum charitatis obligare pro quocumque tempore, in quo homo liberè seu cum deliberatione operatur.

109. Confirmatur amplius: Si nullum opus est bonum, nisi quod sit ex motivo charitatis propter Deum summè dilectum, sequitur nullam esse virtutem, præter unam charitatem, cui soli competit operari propter tale motivum: At hoc repugnat non solum Scripturæ, quæ plures alias virtutes agnoscit, & commendat pluribus locis, sed etiam manifeste rationi; nam virtus, ex receptissima definitione, est habitus cum ratione electivus, id est conformiter rectæ rationi eligens & agens; manifestum est autem, rectæ rationi consentaneum esse, vivere temperatè, agere fortiter, subvenire indigentium necessitati, exhibere parentibus, superioribus, benefactoribus, honorem, obedientiam, gratitudinem, aliaque his similia præstare, quæ etiam præcisâ relatione ad Deum ut summè dilectum honesta sunt, & secundum rectam rationem appetibilia: Ergo &c.

§. II.

Solvuntur objectiones.

110. Contra primam conclusionem obijciuntur in primis quædam Scripturæ testimonia, quibus videntur reprobari omnia opera eorum, qui adhuc sunt in statu peccati, etiam si illa sint bona ex objecto, ut laudare Deum, vel illi offerre sacrificium: Ergo ut actus aliquis sit bonus & honestus, gratia sanctificante informari debet. Consequentia videtur legitima: Antecedens verò patet ex illo Psal. 49. *Peccatori autem dixit Deus, quare*

in enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? & ex illo Isaia 1. Quo mihi multitudinem victimarum vestrarum, dicit Dominus &c. Ne offeratis sacrificium frustra; incensum abominatio est mihi &c. Cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam manus enim vestre sanguine plene sunt.

III. Respondeo, Deum verbis illis non significare, hæc omnia esse peccata, ex eo solum quod à peccatoribus fierent, sed tantum reprehendere pravā intentionem Judaeorum, à qua procedebant: illi enim hæc non ex affectu religionis & honesti præstabant, sed ex hypocrisis & vana gloria, omnemque suam iustitiam in cultu illo externo consti-
tuebant, contemptā virtute, & cultu Dei interno, juxta illud Isaia 29. Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me.

II2. Obijciunt secundò: Omnes actus hominis in peccato mortali existentis, referuntur ex parte operantis ad malum finem: Ergo sunt peccaminosi & moraliter mali. Consequentia patet: actus enim ex objecto & specie boni, ex intentione mali finis viciantur: Antecedens probatur. Existens in peccato mortali, omnia quæ appetit ordinat ad bonum privatum, ut in ultimum finem; ut enim in Tractatu de peccatis ostendimus, ultimus finis peccatoris est vel ipse peccator, vel bonum proprium & privatum ipsius: Ergo omnes actus hominis, in peccato mortali existentis, referuntur ex parte operantis ad malum finem.

Disp. 10.
art. 2.

Respondeo negando Antecedens: ad cuius probationem, nego pariter Antecedens: etsi enim omnes actus peccatoris sistant in bono proprio, non tamen per omnes in tali bono ultimum finem constituit, sed per illos duntaxat, qui sistant in ipso privativè, excludendo scilicet gratiam & charitatem, per quam fieri debet relatio ad finem supernaturalem, & huiusmodi sunt sola peccata mortalia: alij verò actus honesti, aut venialiter peccaminosi, quos existens in peccato mortali elicit, in bono proprio sistant duntaxat præcisi-
ve; quia non excludunt talem relationem, sed solum ab ea præcindunt, ut loco citato fusè exposuimus: unde ad hunc locum Lectorem remittimus, ne eadem sapius repetamus.

II4. Obijciunt tertio contra secundam conclusionem, Opus hominis erecti ad ordinem supernaturalem, redditur malum ex defectu ordinationis ad supernaturalem finem: At talem circumstantiam nequit ponere sine charitate: Ergo nec sine illa opus aliquod moraliter bonum elicere. Minor patet: Major probatur. Cum enim in homine natura sensitiva cum rationali conjuncta inveniat, omnis actus liber, circa bonum conveniens naturæ sensitivæ elicitus, redditur malus ex defectu ordinationis ad bonum conforme naturæ rationali, ut docet D. Thomas supra quæst. 18. art. 9. ubi ex hoc principio infert, nō posse dari actum liberum indifferentem in individuo: At in homine elevato ad ordinem supernaturalem natura invenitur conjuncta cum elevatione ad gratiam: Ergo similiter ex defectu ordinationis ad finem conformem gratiæ, vitiosum redditur omne opus morale ordinis naturalis.

Respondeo negando Majorem: ad cuius probationem, nego etiam Majorem: causa enim adæquata effectus ibi relati, non est conjunctio naturæ sentientis cum rationali, sed subordinatio quam habet ad illam in omni actu deliberato: eam enim natura sensitiva ratione sui non sit libera, actum aliquem deliberatum exercere ne-

Tom. IV.

A quit, nisi ut subordinata rationali; eo autem ipso quod homo ut rationalis operatur, tenetur apponere finem rationi conformem, subindeque ex defectu istius finis, quodvis illius opus viciatur: homo verò ad ordinem supernaturalem erectus non subordinatur in omni actu suo formæ elevanti, & ideo non tenetur omni actui finem elevationi conformem apponere; & per consequens ex defectu istius finis opus ejus non viciatur.

Denique contra eandem conclusionem obijci possunt quædam Augustini testimonia, quibus aperte significat, cæterarum virtutum actus esse vitiosos, nisi à charitate imperentur: ait enim lib. de gratia & libero arbitrio cap. 15. *Præcepta charitatis tanta ac talia sunt, ut quidquid se putaverit homo bene facere, si fiat sine charitate, nulla modo fiat bene.* Item in lib. de moribus Ecclesiæ, Epist. 106. & lib. 1. Retractationum cap. 15. dicit *omnia bona hominis in summum bonum referenda esse.* Et lib. 19. de Civit. cap. 15. *Virtutes (inquit) dū propter se appetuntur, superba vitia sunt.*

Ad primum dicendum, Augustinum loqui de bonitate morali, non quacumque, sed supernaturali, in qua fundatur condignum meritum vitæ æternæ: hæc enim bonitas gratiam & charitatem in operante præsupponit.

Ad secundum respondeo, vel Augustinum solum velle opera bona per charitatem in Deum referri debere, ut sint condigne meritoria æternæ gloriæ: vel si ad eorum bonitatem moralem ipsorum relationem in Deum exigit, loqui de relatione in Deum, in quolibet opere honesto & moraliter bono imbibita: cum enim quilibet actus honestus sit participatio quædam rectitudinis moralis voluntatis divinæ, & obsequium ei gratum & honorificum, intrinsecè ac per se in Deum, ut luminis rationis, ac totius boni honesti authorem, refertur.

Ad tertium dicatur, Augustinum ibi disputare contra Stoicos, qui ultimum finem hominis, ac summum bonum, in virtute collocabant; unde solum intendit, affectum quo virtus tanquam ultimus finis appetitur, non esse actum virtutis, sed superbiam.

§. III.

Fansenij doctrina refellitur, & omnia infidelium opera non esse peccata demonstratur.

Dico secundò: Falsum est dicere, gratiam fidei, seu fidem supernaturalem, ita necessariam esse ad bene operandum, ut sine illa nihil boni fiat, omniaque infidelium opera sint peccata.

Probatur primò ex Scriptura, quæ hortatur sapientis peccatores, etiam infideles, ad jejunium, orationem, eleemosynam, & alia bona opera: Ergo supponit posse ab illis bene fieri, neque enim hortatur ad malè operandum. Unde Daniel. 4. Propheta sic alloquitur Regem Nabuchodonozor: *Consilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemosynis redime:* At peccata non redimuntur peccatis: Ergo illæ eleemosynæ Regis, licet infidelis, non erant peccata, sed opera misericordiæ, apta ad impetrandam Dei misericordiam, & flectendam ipsius iram, ac ultionem imminentem avertendam.

Deinde Scriptura variis in locis refert aliqua infidelium opera fuisse à Deo remunerata, quale est beneficium præstitum Israelitis ab obstetricibus Aegyptiis, quod Deus remuneratus est edificando eis domos, ut dicitur Exodi 1. & gratia

F ij